

(Прес за РС, 29. 3. 2011)

Оно што је Изетбеговић 1992. учинио против Срба у БиХ, то је Лагумџија 2011. учинио против Хрвата у Федерацији. Алија је у ноћи са 24. на 25. јануара '92. игнорисао скупштински Савјет за националну равноправност (супститут за Дом народа), бројем посланика надгласао легитимне парламентарне представнике српског народа и иницирао расписивање референдума о осамостаљењу БиХ. Златко, сада, још од прошлогодишњих избора, такође на бази бројчане премоћи, врши систематско антиуставно насиље и игнорише 90 процентну изборну вољу хрватског народа. Наравно, није прошао ни онај први покушај муслиманске хегемоније над цијелом БиХ, као што неће ни овај бошњачке на њеној половини. Али, по којој цијени? Срби су своју конститутивност и равноправност одбранили оружјем против удружених комшија и „међународне заједнице“, а Хрвати ће то постићи политички, уз подршку дијела комшилука и католичког дијела ЕУ.

Оно што ће остати као трајан наук и једнима и другима јесте да се „грађанска опција“, једнако у СДП-овој као и у СДА-овој верзији, своди на исто. На мајоризацију релативно бројнијег народа у односу на малобројније односно на њихово национално игнорисање, вријеђање и понижавање.

Оно што ће остати као трајан наук и једнима и другима јесте да се „грађанска опција“, једнако у СДП-овој као и у СДА-овој верзији, своди на исто. На мајоризацију релативно бројнијег народа у односу на малобројније односно на њихово национално игнорисање, вријеђање и понижавање. У два наврата, у интервалу од двадесет година, и као Муслимани и као Бошњаци, и као десничари и као љевичари, наше комшије су зорно показале како заправо схватају и практи кују европске вриједности владавине устава, консоцијативне демократије, националне равноправности, колективних људских права и сл. Ударајући најприје на национално достојанство Срба, а сада и Хрвата, и стари Изетбеговић и Лагумџија највише су урадили на штету иначе проблематичног унутрашњег легитимитета БиХ. Заснован на дејтонским потписима лидера из сусједних држава (Милошевић и Туђман), а не на референдумом исказаној вољи српског и

хрватског народа да желе да живе у заједничкој држави са Бошњацима, тај легитимитет је тек требало градити на темељи ма узајамног повјерења. Ионако ситан „капитал повјерења“, наслијеђен из времена прије 90-их, током минуле двије деценије је потрошен. Зато БиХ може опстати једино као „геополитичка нужда“, уређена по највишим познатим стандардима територијалне аутономије и политичке самоуправе сваког од три народа. Али, ако је Алија био политички почетник, који се својевремено нашао у вртлогу драматичних регионалних превирања, како објаснити да искусни Златко то није схватио ни двије деценије касније?

Не треба потцјењивати Лагумџијину интелигенцију, полет, енергију и подужи стаж.

Зашто, рецимо, нису Сулејман или Бакир, него је баш он забио посљедњи клин у ковчег јединствене, ако не и сваке друге, Босне? Ако одбацимо претпоставку да, тјерајући Хрвате из Федерације у Херцег-Босну, заправо индиректно ради на успостављању бошњачког ентитета, остаје његова хипертрофирана самоувјереност да је баш њега запала немогућа мисија да, упркос Хрватима, а касније и Србима, направи унитарну БиХ. То опет обично иде са поцјењивањем партнера. А Златко јесте један од оних типичних сарајевских „хаусторчића“, одраслих између Башчаршије и Мариндвора, који не само посткомунистичке кадрове из провинције, него и кадрове са градске периферије надмено третира као политички недорасле „папке“, без обзира на то што су му баш такви, од посљератних двадесет година мирнодопске власти, демократски узели барем петнаест. Има у том пренаглашеном самопоуздању и нешто од породичног педигреа (отац Сал ко био је комунистички градоначелник Сарајева) што га је учинило сличним Силајџићу (бабо му је био имам Бегове џамије) и донијело му надимак „црвени Харис“. Могу да замислим и да је, својом високом политичком самосвјешћу, амбицијом и одлучношћу, оставио утисак на амбасадора Муна, али сумњам да му је овај рекао више од: „Ако тврдите да можете да остварите амерички мултикулти пројекат у Босни, само напријед“. Баш као што је и Цимерман у своје вријеме рекао Алији: „Ако кажете да вам не одговара Лисабонски план, зашто сте га потписали?“ Прагматични Американци цијене одважне, али под условом да побједи, те зато сада већ дискретно дају предност великој коалицији са два ХДЗ-а. Не треба потцјењивати Лагумџијину интелигенцију, полет, енергију и подужи стаж. Но, некако сам најмање склон да објашњење за ову његову контрапродуктивну дрскост равну Педију Ешдауну, потражим у грађанском идеализму инжењера електротехнике, који је у претходном мандату свога бившег професора (Хрвата) Божу Матића, као партијски шеф, отпустио са чела Савјета министара да би сјео на његово мјесто.

Једино што у читавој причи мало охрабрује јесте чињеница да се бошњачки медији и

независни интелектуалци нису монолитно сврстали у одбрани трагикомичне авантуре у коју су се упустиле двије водеће националне странке.

Негативне консеквенце овог Златковог бумеранга, неће бити само приватног карактера. Као неприкосновени лидер СДП, дефинитивно је компромитовао грађанску опцију на којој се, ма колико то у "беиха" контексту било бесмислено, заснива имиџ његове странке. Иако старији партнер у бошњачкој коалицији са СДА, СДП је изгубио морално-политички кредибилитет да учествује у другом, поправном кругу договора са два ХДЗ-а о формирању коалиционе власти у Федерацији. Наравно, у кризи која је уздрмала већи ентитет па донекле и БиХ као цјелину, ни Суљино масло није за Рамазана, али ненаметљиви Тихић ће извјесно бити прихватљивији прегова ач не само са Човићем и Љубићем него касније и са Додиком. А један познати сарајевски недељник наводи подужи списак значајних домаћих и иностраних институција и личности којима се замјерио водећи „платформаш“, те несуђени министар вањских послова и предсједник Савјета министара БиХ (А. Меркел, И. Јосиповић, П. Мун, М. Лајчак, В. Инцко, ОХР, ПИК, ЦИК итд.)

Једино што у читавој причи мало охрабрује јесте чињеница да се бошњачки медији и независни интелектуалци нису монолитно сврстали у одбрани трагикомичне авантуре у коју су се упустиле двије водеће националне странке. Када су ово исто што сада Златко Лагумџија, СДА и „платформа ши“ чине против Хрвата, почетком 90-их Алија Изетбеговић, СДА и ХДЗ, учинили против Срба, ниједан сарајевски медиј нити ико од муслиманских и хрватских независних интелектуалаца није подигао глас. То ваља памтити и бранити Дејтонски устав, а не ове или оне комшије.